

1. Rusko ve 2. polovině 18. století. Kateřina II.

Základní data a události:

1755	založení moskevské univerzity
1756 – 1763	sedmiletá válka
1756	oficiální založení prvního ruského divadla
1757	otevření Akademie umění v Sankt-Peterburgu
1761 – 1762	vláda Petra III.
1762	«Манифест о даровании вольности и свободы всему российскому дворянству» manifest o darování výsad a svobod ruské šlechtě
1762	car Petr III. svržen gardou, jeho manželka Kateřina prohlášena carevnou
1762 – 1796	vláda Kateřiny II.
1764	sekularizace církevní půdy
1765	zahájení generálního vyměřování pozemků (stanovení hranic pozemků) a zavedení monopolu pro šlechtu na lihovarnictví
1767 – 1768	práce tzv. Uloženoj komise (Уложенная комиссия)
1767 – 1774	válka proti Turecku
1771	morová vzpoura
1772	první dělení Polska
1773 – 1775	rolnická válka – povstání Jemeljana Pugačova
1775	reforma gubernií
1782	reforma měst
1783	anexe Krymu a Kubáně
1783	zavedení nevolnického práva na Ukrajině, připojení Krymu k Rusku
1785	vydání tzv. Žalovannych gramot šlechtě a městům
1787 – 1792	válka proti Turecku
1783	dobytí pevnosti Krakov
1788 – 1790	válka proti Švédsku
1790	podpis Verelského míru mezi Ruskem a Švédskem
1791	podpis jasského míru mezi Ruskem a Tureckem
1793	druhé dělení Polska
1794/1795	třetí dělení Polska

Historické osobnosti:

Петр III – Petr III.
Екатерина II(София) – Kateřina II.
Г. Г. Орлов – G. G. Orlov
Н. И. Панин – N. I. Panin
Е. Пугачов – Je. Pugačov
Г. А. Потемкин – G. A. Potěmkin
А. В. Суворов – A. V. Suvorov

Základní termíny a pojmy:

Ансамбль (архитектура) – soubor celek (architektura)
«Балтский инцидент» – incident v městečku Balta
Вольность – výsady poskytované šlechtě
Воспитательные дома – výchovné domy
«Всякая всячина» – 1769 – 1770 časopis, měsíčník
Гатчина – pálac a park u Peterburku

Георгиевский трактат (1783) – dohoda o dobrovolném připojení Východní Gruzie k Rusku
Деспотизм –despotismus
«Жалованная грамота крестьянству» – název historiků pro jeden z ostrých manifestů Je. I. Pugačova (Žalovannaja gramota)
Исправник – velitel místní policie (doslovně újezdni policejní náčelník)
Классицизм – klasicismus
Крестьянин, крестьяне – rolník, rolníci
Мануфактура – manufaktura
Масонство – zednářství
Месячина – šestidenní robota (práce na panském)
Наемный труд – námezdní práce
Новороссия – historická oblast na jihu Ruska a Ukrajiny zahrnující stepi Černomořské oblasti
Одноворцы – státní rolníci, již vznikly z bývalých státních zaměstnanců (lidí ve službě)
«Просвещенный абсолютизм» – osvícenský absolutismus
«Потемкинские деревни» – Potěmkinovy vesnice
Принцип «либерум вето» – právo veta v polském sejmu
Реализм – realismus
Ратгаузы – městská vláda, moc
Рекрутская повинность – rekrutská povinnost
Секуляризация – sekularizace
Сентиментализм – sentimentalismus
Солдатские школы – vojenská učiliště, tj. školy
Станица – kozácká stanice, tj. osada, vesnice, centrum
Уложенная комиссия – tzv. Uložennaja komise
Фаворит – favorit
Фаворитизм – favoritismus
«Царские манифесты» – „carské manifesty“
Чумной бунт – morová vzpoura
Яицкие козаки – jaičtí kozáci

Мара:

Ukázat hranice monarchie na začátku a konci vlády Kateřiny II.

Osnova:

1. Období palácových převratů po smrti Petra I.
2. Šestiměsíční vláda Petra III.
3. Okolnosti nástupu Kateřiny II. (pův. princezny Sofie) na trůn místo manžela Petra III.
4. Vnitřní politika Kateřiny II.
5. Rolnická válka – povstání J. Pugačova.
6. Favorité Kateřiny II.
7. Zahraniční politika Kateřiny II. Role a podíly na tzv. trojím dělení Polska.
8. Výtvarné umění a rozvoj architektury za vlády Kateřiny II.
9. Filozofie a Kateřina II. Francouzští osvícenci, osvícenský absolutismus.